

NORGES HØYESTERETT

Den 3. juni 2011 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Schei og dommerne Bårdsen og Bull i

HR-2011-01129-U, (sak nr. 2011/936), straffesak, anke over beslutning:

A
JSC Fishing Company Sogra (advokat Hallvard Østgård)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over beslutning om ikke å utsette ankeforhandling i straffesak for lagmannsretten.
- (2) A er russisk statsborger og kaptein på en tråler som eies av det russiske rederiet JSC Fishing Company Sogra.
- (3) Ved Nord-Troms tingretts dom 3. november 2010 ble A dømt til å betale 20 000 kroner i bot for overtredelse av lov om Norges økonomiske sone § 8. Rederiet ble samtidig dømt til å tåle inndragning av 100 000 kroner.
- (4) A og rederiet anket dommen til Hålogaland lagmannsrett, som traff beslutning 20. januar 2011 om å tillate anken fremmet. Ankeforhandling ble berammet til 7. og 8. juni 2011, og meddelelse om dette ble sendt tiltaltes forsvarer 9. februar 2011.
- (5) Forsvareren anmodet den 23. mai 2011 om at ankeforhandlingen utsettes. Grunnen var at A, som er i Russland, trodde han kunne komme til Norge på sjømannspass, men det viser seg at dette ikke er mulig med mindre han ankommer Norge om bord i fartøyet. Han må derfor søke om ordinært russisk pass og deretter visum, noe som vil ta 4-6 uker. Det samme gjelder et sentralt vitne i saken.

- (6) Forberedende dommer i lagmannsretten traff 24. mai 2011 beslutning om ikke å ta anmodningen til følge.
- (7) *A og JSC Fishing Company Sogra* har anket beslutningen til Høyesterett, og gjør sammenfatningsvis gjeldende:
- (8) Lagmannsrettens beslutning er i strid med loven og må oppheves. Vilåårene for fremme av saken i tiltaltes fravær er ikke oppfylt, jf. straffeprosessloven § 281. Hans tilstedeværelse er nødvendig for sakens opplysning, og han har uansett gyldig fravær. Saken blir heller ikke fullstendig opplyst hvis ikke det sentrale vitnet er til stede, jf. straffeprosessloven § 294. Lagmannsrettens beslutning er også i strid med EMK artikkel 6.
- (9) *Påtalemyndigheten* er kjent med anken.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder en beslutning om tid og sted for ankeforhandlingen. En slik beslutning beror i utgangspunktet på en skjønsmessig vurdering som etter sin art er uangripelig. Tilsvarende gjelder som utgangspunkt også nektelse av å omberamme, jf. Rt. 1999 side 118. Det kan likevel prøves om beslutningen er i strid med loven, jf. Rt 2004 side 1175.
- (11) Etter straffeprosessloven § 281 kan forhandling fremmes selv om tiltalte ikke er til stede når det ikke vil bli påstått fengsel i mer enn ett år, dersom tiltaltes nærvær ikke finnes nødvendig av hensyn til sakens opplysning og ett av tre ytterligere vilkår er oppfylt. Det aktuelle vilkåret i dette tilfellet er at tiltalte ikke har sannsynliggjort at han har lovlig fravær.
- (12) Forberedende dommer i lagmannsretten har lagt til grunn at ”partene” ble underrettet i brev 9. februar 2011 om at ankeforhandlingen var berammet til 7. juni 2011, og at dette burde være tilstrekkelig tid for de siktede til å organisere de nødvendige reisedokumenter. Lagmannsretten har videre, under henvisning til Bjerke og Keiserud: Straffeprosessloven, kommentarutgave, 3. utgave side 993, lagt til grunn at utenlandsopphold ”ikke uten videre” er gyldig forfall. På dette grunnlag har så lagmannsretten nektet å utsette ankeforhandlingen.
- (13) Ankeutvalget bemerker først at retten til å være til stede under forhandlingen er en grunnleggende rettighet for tiltalte. Videre er hovedprinsippet i norsk rett at en tiltalt ikke skal identifiseres med sin forsvarer, se blant annet Rt. 2011 side 93 avsnitt 28.
- (14) Forsvareren opplyser i ankeerklæringen at tiltalte ikke har fått forkynt stevning. Underretningen 9. februar 2011, som lagmannsretten viser til, er sendt tiltaltes forsvarer. Det kan ikke ses at det er klarlagt om tiltalte faktisk ble underrettet på grunnlag av dette brevet.
- (15) Videre synes det under enhver omstendighet å være slik at tiltalte selv ønsker å være til stede under ankeforhandlingen 7. juni, men at han for sent er blitt klar over at han ikke kan få innreise i Norge på grunnlag av sitt russiske sjømannspass når han, som i dette tilfellet, ikke ankommer Norge om bord i sitt fartøy. En slik misforståelse av norske innreiseregler fra en utenlandsk statsborgers side kan ikke sidestilles med de normaltilfeller av utenlandsopphold som kommentaren i Bjerke/Keiserud synes å ta sikte på, nemlig de tilfelle der en nordmann eller annen med oppholdstillatelse i Norge har dradd til utlandet.
- (16) På bakgrunn av opplysningene i ankeerklæringen synes det etter dette rimelig klart at ankeforhandlingen skulle ha vært utsatt. Lagmannsrettens beslutning 24. mai 2011 blir etter dette å oppheve.

S L U T N I N G :

Hålogalands lagmannsrettens beslutning 24. mai 2011 om ikke å utsette ankeforhandlingen i sak nr. 11-006629 AST-HALO oppheves.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Tore Schei
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)